

5. AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS

5.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Ammatillinen peruskoulutus on ammatilliseen tutkintoon johtavaa koulutusta. Vammaisille opiskelijoille järjestettävää valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta, maahanmuuttajille järjestettävää ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta ja kotitalousopetusta muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena voidaan järjestää järjestämisluvan mukaisesti ja siten kuin asetuksella säädetään. Lisäksi voidaan järjestää järjestämisluvan mukaisesti ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta.

Opetusministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle taikka valtion liikelaitokselle luvan koulutuksen järjestämiseen.

Järjestämisluvassa määrätään koulutustehtävä, joka sisältää määräykset koulutusaloista, tutkinnoista, opetuskielestä, kunnista, joissa koulutusta voidaan järjestää, opiskelijamääristä, erityisestä koulutustehtävästä, koulutuksen järjestämismuodosta ja muista koulutuksen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Ammatillisen peruskoulutuksen valtionosuuden/rahoituksen saajia vuonna 2010 on 143.

Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja opiskelijamäärän tulosta.

5.2. Yksikköhinnan määräytyminen

5.2.1. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet

Ammatillisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan ja koulutusaloittaisten yksikköhintojen perusteella (RahA 806/1998, 8§). Valtioneuvosto vahvistaa ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuussa. Vuonna 2010 ammatillisen koulutuksen keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 10 452,48 euroa/opiskelija.

Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2010 on 5,2 %.

5.2.3. Yksikköhinnan laskenta

Vuoden 2010 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2005 toteutuneisiin ammatillisen peruskoulutuksen kustannuksiin. Koulutusaloittaiset yksikköhinnat lasketaan ilman majoituksen ja sisäoppilaitosmuotoisen koulutuksen kustannuksia.

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutusaloittain laskettuja yksikköhintoja porrastetaan erityisen kalliiden koulutusten osalta. Koska porrastuksilla ei lisätä valtion ja kuntien rahoitusosuutta ammatilliseen peruskoulutukseen siitä, mitä keskimääräisillä yksikköhinnoilla laskettuna saadaan, tasataan porrastukset kaikilta erillisillä tasauskertoimilla.

Rahoituslain mukaan vuoden 2006 alusta luovuttiin hankekohtaisista perustamiskustannuksiin myönnettävistä valtionosuuksista, opetusministeriön vahvistaman vuosivuokran perusteella tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta sekä investointilisästä. Näiden sijasta kirjanpidon mukaiset poistot luetaan mukaan yksikköhinnan laskennassa käytettäviin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin. Siirtymäkautena, kun poistot vielä ovat nykyistä perustamishankerahoitusta pienemmät, yksikköhintaan tehdään nykyisen perustamishankkeiden rahoitustason mukainen korotus ns. takuusumman perusteella. Takuusummaa (831,32 €) laskettaessa on otettu huomioon valtion rahoitus perustamishankkeisiin (v. 2005 taso), investointilisä ja niin sanotut pienet hankkeet. Vuoden 2010 keskimääräistä yksikköhintaa laskettaessa takuusummasta on vähennetty siirtymäkauden ajan ennen lain voimaantuloa myönnettyt ja vuosittain maksettavat perustamishankkeiden valtionosuudet. Vuoden 2010 keskimääräisessä yksikköhinnassa takuukorotus on edellä mainitusta vähennyksestä johtuen 336,30 €. Takuusumma sisältyy alakohtaisiin yksikköhintoihin samassa suhteessa kuin toteutuneet alakohtaiset poistot. Ammattiosaamisen näyttöihin myönnetty toiminnan muutoksesta johtuva lisäys ja ammatillisten erityisoppilaitosten yksityistämisen aiheuttama lisäys (157,58) on yhteensä 271,05 €.

Ensimmäinen tasauskerroin lasketaan koulutusaloittain ja se tasaa koulutusaloittain tehtyjä porrastuksia ko. koulutusalan yksikköhintaan. Toisella tasauksella tasataan korotusten vaikutukset valtioneuvoston asetuksen mukaiseen keskimääräiseen yksikköhintaan tasauskertoimella 0,941174 Kertoimen mukaista tasausta ei tehdä keskimääräiseen yksikköhintaperusteiseen korotukseen, esim. majoituskorotukseen.

Vuoden 2006 alusta toiminnan tuloksellisuus otettiin rahoituksen määräytymisperusteeksi. Tuloksellisuuden perusteella jaetaan 2 % tulosindeksin laskennan piirissä olevien koulutuksen järjestäjien valtionosuuden laskennallista perustetta vastaavasta euromäärästä. Tuloksellisuuden perusteella myönnettävän rahoituksen osuus 2 % on vähennetty toisen tasauskertoimen yhteydessä.

Taulukko 4. Koulutusalojen yksikköhinnat vuonna 2010 sekä ensimmäisellä tasauskertoimella kerrottuna:

Koulutusala	Yksikköhinta 2010 ilman lisäyksiä	Näyttö- jen ja erityiso- ppilaito- sten siirron aiheut- tama lisäys	Investoin- tien takuumäärä vähennet- tynä v. 2010 jälkirahoitus- maksuilla	Koulutusalan yksikköhinta opiskelijaa kohti v. 2010	Tasaus- kerroin 1	Tasattu yksikkö- hinta v. 2010
1. Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	9 480,32	271,05	275,38	10 026,75	0,9579	9604,67
2. Kulttuuriala	10 860,64	271,05	406,31	11 537,99	0,8697	10 034,34
3. Yht.kuntat., liiket. ja hallinnonala	6 960,36	271,05	178,41	7 409,81	0,9427	6 985,40
4. Luonnontieteiden ala	7 077,77	271,05	204,80	7 553,62	0,9385	7 089,28
5. Tekniikan ja liikenteen ala	10 268,30	271,05	454,03	10 993,38	0,8917	9 802,40
6. Luonnonvara- ja ympäristöala	14 161,27	271,05	443,51	14 875,83	0,8045	11 968,16
7. Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	8 374,29	271,05	203,89	8 849,23	0,9553	8 453,37
8. Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	9 974,99	271,05	277,34	10 523,37	0,8954	9 422,23
Yhteensä	9 845,14	271,05	336,30	10 452,48		

Kustannustason muutoskerroin vuodesta 2005 yksikköhintaan 2010 on 1,177945. Kertoimen laskennassa on otettu huomioon indeksikorotukset ja kustannusten jaksotuksen vaikutus.

Koulutusalojen yksikköhintoja porrastetaan rahoitusasetuksen mukaisesti niiden opiskelijoiden osalta, jotka ovat ko. koulutuksessa tai erityisopetuksessa. Koulutusalan opiskelijakohtainen yksikköhinta saadaan kertomalla porrastettu alan yksikköhinta alakohtaisella tasauskertoimella (tasauskerroin 1). Koulutusalan euromäärä yhteensä saadaan kertomalla koulutusalan porrastettu ja tasattu yksikköhinta kyseisen koulutusalan opiskelijamäärällä.

Taulukko 5. Porrastetut koulutukset

Koulutusala	Koulutus	Korotus
2. Kulttuuriala	- Musiikkialan perustutkintoon johtava koulutus	35 %
	- Audiovisuaalisen viestinnän perustutkintoon johtava koulutus	15 %
5. Tekniikan ja liikenteen ala	- Elintarvikealan perustutkintoon johtava meijerialan koulutusohjelma	30 %
	- Merenkulun perustutkintoon johtava koulutus	25 %
	- Logistiikan perustutkinto, kuljetuspalvelujen koulutusohjelma	40 %
	- linja-autonkuljettaja- tai yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutus	80 %
	- Lentokoneasennuksen perustutkintoon johtava koulutus	40 %
	- Rakennusalan perustutkintoon johtava maanrakennuskoneenkuljetuksen koulutusohjelma	80 %
6. Luonnonvara- ja ympäristöala	- Metsäalan perustutkintoon johtava metsäalan koulutusohjelma ja metsien monikäytön koulutusohjelma	40 %
	- Metsäalan perustutkintoon johtava metsäkonealan koulutusohjelma	90 %
	- Maatalousalan perustutkintoon johtava hevostalouden koulutusohjelma	20 %
7. Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	- Sosiaali- ja terveysalan perustutkintoon johtavien ensihoidon sekä suun terveydenhoidon koulutusohjelmien eriytyvät ammatilliset opinnot	15 %
	- Liikunnan ohjauksen perustutkintoon johtava koulutus	55 %
Kaikki alat	Erytisopetus	47 %

Kun koulutuksen järjestäjä järjestää koulutusta kahdella tai useammalla koulutusosalalla, koulutuksen järjestäjän yksikköhinnaksi määrätään eri koulutusaloilla opiskelevien opiskelijoiden määrien ja koulutusaloittain laskettujen yksikköhintojen perusteella laskettu opiskelijamäärillä painotettu keskiarvo.

Eri koulutusalojen euromäärät lasketaan yhteen ja lisätään vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen ja maahanmuuttajien valmistavan koulutuksen rahoitus, majoituskorotus, joka lasketaan ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta sekä erityisen koulutustehtävän erityisopetuksessa saaneiden järjestäjien osalta erityisopetuksen korotukset. Korotuksista on säädetty rahoitusasetuksessa (8, 9 ja 10 §:ssä).

Vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen yksikköhinta on koulutuksen järjestäjän koulutusaloittain painotettu yksikköhinta.

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen rahoitus määräytyy koulutusaloittaisten yksikköhintojen mukaisesti.

Taulukko 6. Erityisopetuksen korotukset erityisoppilaitoksissa

Erityisopetus erityisenä koulutustehtävänä	Kerroin
Koulutusalan keskihinnan korotus kaikkien opiskelijoiden osalta	1,31
Ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan korotus vaikeasti vammaisten opiskelijoiden osalta	1,12
Ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan korotus vaikeasti vammaisten, henkilökohtaisen koulunkäyntiavustajan omaavien opiskelijoiden osalta (1,12+3,26)	4,38

Ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta lasketaan rahoitus maahanmuuttajille järjestettävään ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaan koulutukseen ja ammatillisissa erityisoppilaitoksissa vaikeasti vammaisten opiskelijoiden korotukset.

Koulutuksen järjestäjän yksikköhinnan perustetta korotetaan majoitettujen opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 15 %:a keskimääräisestä yksikköhinnasta. Ammatillisissa erityisoppilaitoksissa majoitettujen opiskelijoiden korotus on 63 % ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Sisäoppilaitosmuotoisesti kansanopistoissa ja liikunnan koulutuskeskuksissa järjestetyn koulutuksen majoitetuista opiskelijoista keskimääräistä yksikköhintaa korotetaan siirtymäsäännöksestä johtuen 26 %:lla.

Lisäksi otetaan huomioon harkinnanvarainen korotus. Opetusministeriö päättää erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta. Harkinnanvaraista korotusta on myönnetty lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjaverkon kokoamiseen ns. vauhdittamishankkeisiin perusteena fuusioiden aiheuttamat lisäkustannukset.

Yksikköhinnan perustetta korotetaan toiminnan tuloksellisuuden perusteella kahdelle kolmasosalle tulosrahoituksen piirissä olevista koulutuksen järjestäjistä. Tulosindeksiä ei ole laskettu sellaisille koulutuksen järjestäjille, joista tulosindeksin laskennan edellyttämää tietoa ei ole ollut saatavilla tai suoritettujen tutkintojen määrä on niin vähäinen, että tulosindeksiä ei ole voitu tilastollisesti luotettavalla tavalla laskea (edellyttää vähintään 45 tutkintoa kolmen ja puolen vuoden jaksolla). Tuloksellisuusrahoituksen ulkopuolelle on rajattu myös erityisoppilaitokset.

Tulosrahoitus osana yksikköhintarahoitusta on laskettu siten, että ensin on määritelty se tulosindeksin arvo, jota suurempi pistemäärä kahdella kolmasosalla koulutuksen järjestäjistä on. Koulutuksen järjestäjän tulosindeksin edellä määritellyn tulosindeksin arvon (959) ylittävä pistemäärä kerrotaan tulosrahoitusyksikön hinnalla ja koulutusaloittain opiskelijamäärien summan sekä koulutusaloittain laskettujen yksikköhintojen painotetulla keskiarvon tulolla.

= ((Tulosindeksi – min. pistemäärä 979) * yksikön hinta 0,6186790) * alojen opiskelijamäärä yhteensä * koulutusaloittain laskettu yksikköhinta/1000

Yksikön hinta (0,6186790 lasketaan seuraavasti:

Lasketaan koulutuksen järjestäjäkohtaisesti: (Tulosindeksi – min. pistemäärä 979) * alojen opiskelijamäärä yhteensä * koulutusaloittain laskettu yksikköhinta /1000. Näin saatujen koulutuksen järjestäjäkohtaisten tulojen summalla jaetaan tuloksellisuuteen kokonaisrahoituksesta erotettu euromäärä (n. 28 milj. euroa ilman alv).

Koulutuksen järjestäjäkohtainen yksikköhinta vuodelle 2010 saadaan siten, että yllä mainitulla tavalla laskettu euromäärä jaetaan koulutuksen järjestäjän ilmoittamalla 20.9.2009 opiskelijamäärällä. Yksityisen koulutuksen järjestäjän osalta yksikköhintaan lisätään 5,20 % arvonlisäveron osuutta.

Esimerkki järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan laskennasta

5.3. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen määräytyminen

Ammatillisen koulutuksen käyttökustannusten ennakollinen rahoitus määräytyy em. tavalla opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden (2009) opiskelijamäärän tulosta. Rahoitus tarkistetaan toteutuneen opiskelijamäärän mukaiseksi vuoden 2010 loppuun mennessä. Opiskelijamäärien keskiarvo lasketaan painottamalla 20.1. opiskelijamäärää 7/12 ja 20.9. opiskelijamäärää 5/12. Toteutunutta vuotuista opiskelijamäärää verrataan järjestämisluvan mukaiseen Opetusministeriön hyväksymään enimmäisopiskelijamäärään ja järjestämisluvan ylimenevältä osalta ei rahoitusta myönnetä.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Lea Juhola 040 348 7342.